

VOGELWAARNEMINGEN IN ZUID-KENNEMERLAND

AFLEVERING 100

15 juli - 15 oktober 1989

Sperwer & Koperwiek

De Nationale Vogeltrekdag van 8 oktober jl. was niet alleen een leuke happening, ze heeft ook nog veel onverwachte informatie opgeleverd. Ondanks matige zichtbare trek (enkele soorten uitgezonderd) ontstond er een uniek totaalbeeld van de vogeltrek over Nederland. Naast interessante landelijke verschillen zijn er ook opmerkelijke regionale feiten aan het licht gekomen.

Op deze dag zijn er in Zuid-Kennemerland zo'n 150 Sperwers geteld. Een aantal dat zelfs tijdens een heel seizoen trektellen nog nooit is vastgesteld! Ongeveer de helft van de Sperwers passeerde in een min of meer constante stroom over de telpost in het binnenduin van Duin & Kruidberg (Klein Falsterbø). De ene vogel was nog niet over de hoofden van de waarnemers verdwenen of de volgende diende zich al aan. De telgegevens lijken aan te duiden dat de Sperwer, in het geval van een matige meewindsituatie, bij voorkeur via de bosrijke binnenduinrand trekt.

Het bij de Koperwiek vertoonde beeld was zo mogelijk nog fraaier. In de vroege ochtend noteerden alle telposten aardige Koperwiekentrek. Zoals gebruikelijk nam de trek in de loop van de dag af. Boven het middenduin, maar vooral boven het binnenduin was het beeld echter totaal anders. Daar namen de aantallen in de late ochtend toe en in de middag werden vele honderden vogels per uur genoteerd. Deze massale trek duurde tot in de namiddag, terwijl er op het zelfde moment langs de zeereep geen trek meer werd vastgesteld. Wat was hier de oorzaak van?

Videobeelden van radarwaarnemingen van trekkende vogels brachten uitkomst. De weersverbetering boven Zuid-Scandinavië in de nacht van 7 op 8 oktober deed veel vogels besluiten naar het zuiden te trekken. Uit eerder radaronderzoek is gebleken dat bij noordelijke (mee)winden een deel van de vogels rechtstreeks (hoog) over de Noordzee vliegt in plaats van langs de (veilige) omweg via de

kusten van Denemarken, Noord-Duitsland en Nederland. Wanneer de vogels dan bij het aanbreken van de dag boven de zuidelijke Noord-zee vliegen, zal een deel van de vogels na verloop van tijd zijn koers corrigeren en de kust opzoeken. Dit deed zich zeer waarschijnlijk ook voor op 8 oktober bij de trek van de Koperwiek. De radarbeelden lieten namelijk in de loop van de dag naar de kust afbuigende streepjes (vogels) zien.

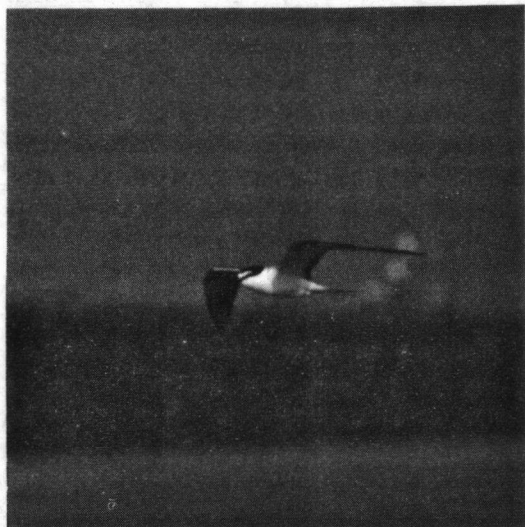
Een in dit verband voor trektellers bekend verschijnsel is de Veldleeuwerikentrek. Jaarlijks zijn er in de herfst enkele dagen met een in de loop van de ochtend toenemende, sterke trek vanuit zee naar het binnenland toe. Deze uit zee komende Veldleeuweriken zijn echter, in tegenstelling tot de Koperwieken van 8 oktober, vooral in de zeereep te zien. Een mogelijke verklaring hiervan is dat Koperwieken (in hun broedgebied bosvogels) pas boven hun voorkeursbiotoop (het binnenduin) naar zichtbare hoogten afdalen, terwijl Veldleeuweriken (vogels van open gebieden) al in het zicht van de zeereep de afdaling inzetten.

Soort	Datum	Plaats	Aantal/ Bijzon.	Waarnemers
Roodhalsfuut	v.a. 13-8	Zuidpier	max. 2	Stu, Wil ea
Noordse Stormv.	14-10	Zuidpier	3	Buc
Grauwe Pijlst.v.	1-10	Zuidpier	1	Vla
	7-10	Telp. Red.brig.	15	Gee
	14-10	Telp. Red.brig.	6	Gee
Noordse Pijlst.	28- 9	Telp. Red.brig.	1	Joo, Nob
	7-10	Telp. Red.brig.	2	Gee
	8-10	Telp. Red.brig.	1	Gee, Vla
Vaal Stormv.	1-10	Telp. Red.brig.	1	Gee
	14-10	Telp. Red.brig.	2	Gee, Huij
Jan van Gent	vanaf half september regelmatig dagen met vele tientallen langsvliegende exemplaren.			
Purperreiger	21- 7	Zuidpier	1 n. Z	Stu
	18-8/7-9	Ver. Binnenp.	1 onv.	Gro ea
Lepelaar	tot 20-8	Ver. Binnenp.	max. 12 op 6-8	
	21- 9	Zuiderpolder	11 n. Z	Ven
Rotgans	17 & 30-9	Zuidpier	2x 1 tp	Buc, Heu, Wil
Nijlgans	24- 9	Heksloot	80	Nob
	24- 9	Westbroekp.	58	Nob
Smient	6- 8	Spaarnwoudermeer	1 ♂	Huij ea
Zomertaling	5- 8	Spaarnwouderplas	4	vdH, Huij
	1 & 2-9	Spaarnwouderplas	1 & 5	Buc, Nob

Soort	Datum	Plaats	Aantal/ Bijzon.	Waarnemers
Krooneend	Rond eind september/begin oktober een mannelijk ex. in sloot langs de Randweg t.h.v. Houtmanpad (mond. med. J. de Bruin)			
Toppereend	11-7	Sluizen IJmuiden	1 ♀	Cot
	24-7	Zuidpier	1 ♂	Cot, Veg
	3-9	Zuidpier	4 ♂	Vla
Grote Zeeëend	24 & 29-7	Zuidpier	1 ♀	Heu, Huij, Lee
	1-8	Noordpier	1 ♂	Deu
Wespendief	Wederom een baltsend, solitair exemplaar in de nazomer. In Middenduin werd in juli en begin augustus meerdere malen een baltsende vogel gezien (med. Deu)			
	28-7	Kennemerduinen	3 n. Z	Cot
	13-8	Visserpad	3 n. Z	Hie, Huij
	20-8	Middenduin	2 n. Z	Gro ea
	1-9	Kennemerduinen	1 tp	Nob
	17, 20 & 21-9	Kennemerduinen	3x 1 n. Z	Cot, Gee, Wil
Blauwe Kiekend.	20-8	Telp. Parnassia	1 n. Z	Gro, vdH
	30-9	Ver. Binnenp.	1 ♂ tp	Fri
Havik	13-8	Koningshof	1 tp	Hie, Huij
	20-8	Spaarnwouderplas	1 ♀ n. ZW	Gro
	3 & 25-9	Kennemerduinen	1 ♀ tp	Huij, Nob
	5-10	Telp. Parnassia	1 ♀ n. Z	Nob ea
Buizerd	24-9	Santpoort-Zuid	5 n. Z	Huij, Nob
Visarend	26-8/27-9	K. duinen/Duin & K	1 onv. tp	Buc, Fri, Nob
	2-9	AW-duinen	1	Swa
	18-9	Telp. Parnassia	1 n. Z	Gro
Smelleken	24-9	Kennemerduinen	1	Nob
	3-10	Kennemerduinen	1	Gro
Slechtvalk	8-10	Zuidpier	1 n. Z	Stu ea
Waterral	4-9	Zandput, Sch.wijk	1	Gro
	5-10	K. duin., buitend	1	Cot
Morinelplevier	8-8	Boulevard, Zandv.	1 n. Z	Deu
Kanoetstr.loper	24-7	Zuidpier	5 n. N	Hin, Nob, Zijl
Kleine Str.l.	22-7	Zuidpier, strand	1	Swa
	25-7/17-9	Spaarnwouderplas	2	Cot ea
	16-8/17-9	Zuidpier, strand	max. 7 op 4-9	
Krombekstr.l.	2-8	Zuidpier	2	Fri
	20-8	Spaarnwouderplas	1	P. Tak
Bonte Strandl.	4-8/2-9	Spaarnwouderplas	2	Nob ea
Kemphaan	hele periode Spaarnwouderplas max. 18 op 7-8			
Regenwulp	Zeer sterke avondtrek op 27 juli. Bij Ruigoord werden 270 vogels (groep van 180!) geteld (med. J. Kluiters)			
	29-7 & 6-8	Zuidpier	3 7 1 tp	Huij, Lee, Vla
	augustus	Spaarnwouderplas	max. 2 tp	Gro, Hin, Zijl

Soort	Datum	Plaats	Aantal/ Bijzon.	Waarnemers
Zwarte Ruiter	7- 8	Spaarnwouderplas	11	Buc
Tureluur	21- 7	Zuidpier	130,avondtrek	Stu,Wil
Groenpootruiter	8-10	Spaarnwouderplas	4	Buc
Witgatje	20-7 & 18-8 4/15-8	Houtrakpolder Spaarnwouderplas	4 & 8 max. 4 op 15-8	Gro,Huij
Bosruiter	23- 7	De Batterij	1	P. de Droog
	25- 7	Spaarnwouderplas	2	Cot
	2- 8	Zuidpier, strand	1	Bro
	7 & 8-8	Spaarnwouderplas	1	Buc,Stu
	21- 8	Westerkan., AWD	2	Swa
Oeverloper	23- 7	Wagnerk., H'stede	2	Hie
Kleine Jager	2- 9	Zuidpier, strand	1 tp	Gee,Nob
Middelste Jager	16- 9	Zuidpier, strand	1	Buc
	7-10	Telp. Red.brig.	1	Gee
Grote Jager	29- 8	Telp. Red.brig.	1	Gee
	16- 9	Telp. Red.brig.	4	Gee
	16 & 24-9	Zuidpier	2x 1	Buc,Vla
Zwartkopmeeuw	29-7/17-8	Zuidpier	1 ad.	Huij ea
Geelpotige Zilvermeeuw	2-9	Zuidpier	1	Gee,Nob
Geelpootmeeuw	30- 9	Zuidpier	1	Lee ea
Drieteenmeeuw	14-10	Zuidpier	40	Buc

Op 24 juli werd door Piet Munsterman en Lyda van de Heuvel een adulte Brilster bij de Zuidpier ontdekt. Dit exemplaar was waarschijnlijk één van de twee, die eerder die maand bij Terneuzen ontdekt werden. Helaas was de vogel slechts één dag bij de Zuidpier aanwezig. Foto: Piet Munsterman.

Soort	Datum	Plaats	Aantal/ Bijzon.	Waarnemers
Lachstern	26- 8	Spaarnwoudermeer	1	Cot ea
Grote Stern	17- 9	Zuidpier, strand	193	Heu, Stu, Wil
Visdief	17- 8	Zuidpier, strand	750	Cot
Noordse Stern	14- 8	Zuidpier, strand	9	Gee, Gro
	15- 8	Telp. Red. brig.	19	Gee, Gro
Dwergstern	17- 8	Telp. Red. brig.	47	Gee, Gro
Witwangstern	23- 9	Westerkan., AWD	1	Swa
Zwarte Stern	22-7/14-8	Zuidpier	max. 1 tp	Buc ea
Brilstern	24- 7	Zuidpier	1 ad tp	Munsterman, Heu
Zeekoet	v.a. 2-9	Zuidpier	1	Buc ea
Velduil	8-10	Zuidpier	1 n. Z	Stu ea
IJsvogel	8/21-8	Zanderijvaart	2	Deu ea
	3- 9	Sprenkelk., AWD	1	Buc
Hop	25- 8	Kennemerduinen	1	H. Schouten
Draaihals	29-8/15-9	Kennemerduinen	3, vangst	med. Cot
Strandleeuwerik	15-10	Kennemerduinen	1, vangst	med. Cot
Oeverzwaluw	20-8/18-9	Telp. Parnassia	14	Gro ea
Grote Pieper	22- 9	Telp. Parnassia	1	Bro
	1 & 4-10	Kennemerduinen	2, vangst	med. Cot
Duinpieper	september	Telp. Parnassia	12	Bro, Gro
	24- 9	Zuidp., duintjes	1 tp	Gro
Waterpieper	30- 9	Oeverl. de Liede	1	Gro
Grote Gele Kwik	Dit najaar	veel waarnemingen. Op de telpost Parnas-		
		sia alleen al zo'n 70 exemplaren.		
	30- 9	Prov. Ziekenhuis	1 tp	Gee, Nob, Lee
	5-10	AWD, waterval	1	Fri
	v.a. 11-10	Cronjestr., H'lem	1	Wil ea
Blauwborst	19- 8	Kennemerduinen	1, vangst	med. Cot
Paapje	27-8/17-9	Ver. Binnenp.	max. 10	Hin, Nob, Zijl
Tapuit	27-8/17-9	Ver. Binnenp.	max. 11	Hin, Nob, Zijl
Beflijster	4-10	Kennemerduinen	1	med. Cot
Bladkoning	oktober	Kennemerduinen	2, vangst	med. Cot
Goudhaantje	Omvangrijke invasie. Overal vogels aanwezig.			
Vuurgoudhaantje	Eveneens talrijker dan in andere jaren. Maximaal			
	8 exemplaren op 15 oktober bij de Bokkedoorns.			
Bonte Vliegenv.	29-8/17-9	Kennemerduinen	5	Vli ea
	10/11-10	Zuiderpolder	1	Ven
Baardmannetje	24- 9	Oeverl. de Liede	10	Swa
Matkop	5- 8	De Batterij	1	Huij

Soort	Datum	Plaats	Aantal/ Bijzon.	Waarnemers
Zwarte Mees	Ongekende invasie. Begin oktober werden de eerste vogels opgemerkt. Op 5 oktober werden ruim 600 vogels op telpost Parnassia gezien, op 18 oktober zelfs bijna 800. Het ontbreken van een invasie-achtig voorkomen bij Falsterbö en ringterugmeldingen wijzen op oostelijke herkomst.			
Grauwe Klauwier	3- 9	Vogelmeer	1 ♀	Gee ea
Klapekster	30- 9	Flessenveld, AWD	1	Swa
	3-10	Hazenwei, K.duin.	1	Gro,vdH
	8-10	Duin & Kruidberg	1 n. Z	Nob ea
	15-10	Telp. 't Wed	1 n. Z	Gee
	18-10	Telp. Parnassia	1 n. Z	Gro,Nob
Sijs	8- 7	Kennemerduinen	2	Cot
Frater	6- 8	Zuidp., duintjes	8	Vla
Kruisbek	16- 8	Duin & Kruidberg	8	Gro
IJsgors	Na 7-9 regelmatige doortrekker in zeereep.			
	24- 9	Zuidpier	10 a 15 tp	Gro
Ortolaan	16/22-8	Telp. Parnassia	4	Bro,Gee,Gro
	31- 8	Liguster, K.dui.	2 n. Z	Gro
	19- 9	Telp. Parnassia	1	Gro
Geelkeelgors	8/?-8	Middenduyn	1 ♂	Deu ea

De waarnemingenrubriek werd samengesteld uit waarnemingen van:

Bro Ruud Brouwer	Hie Ferdy Hieselaar	Swa K. Swaving-Dijkstra
Buc Han Buckx	Hin Martin Hin	Veg Jan Vegelin
Cot Fred Cottaar	vdH Berry van der Hoorn	Ven Harry Vendel
Deu Chris v. Deursen	Huij Evert v. Huijssteeden	Vla Wim v. Vlaardingen
Fri JJ Frieswijk	Joo Richard Joosten	Vli Piet van Vliet
Gee Steve Geelhoed	Lee Guido van Leeuwen	Wil Marianne Willems
Gro Hans Groot	Nob Pim de Nobel	Zijd Marianne Zijdeveld
Heu Lida v.d. Heuvel	Stu Johan Stuart	

Waarnemingen kunnen tot 20 januari 1990 ingezonden worden naar:

Pim de Nobel Julianalaan 111 2051 JP Overveen
tel.: 023 - 270275 (weekend)